

1)

Alkulause

Tämä kirjoitus on tuotettu keväällä 2001. Silloin KTP:n piirissä nähtiin aiheelliseksi Pariisin kommuunin vuosipäivänä järjestää ajankohtaisista asioista teoreettinen seminaari. Silloin kuten tänäänkin (2016) marxilainen tieteellinen yhteiskuntakäsitys sekä kommunistisen- ja työväenliikkeen historiallisen työn ja toiminnan kokemus oli vähän "hakusessa". Apua ongelmiin haettiin ei teorian, vaan ongelmien pikkuporvarillisten näkemysten piiristä. Siksi yhdeksi seminaarialustuksen aiheeksi valittiin "vallankumouksellinen liike ja trotskilaisuuden kritiikki".

Vallankumouksellinen liike ja trotskilaisuuden kritiikki

Kommunistinen näkemys

Tutkiessamme kysymystä trotskilaisuudesta, on syytä palauttaa mieleen miten KTP:n piirissä arvioidaan työväenluokan ideologiaan sekä luokkataistelun strategiaan ja taktiikkaan liittyviä keskeisiä kysymyksiä. Ohjelmamme alkuluvuissa määrittelemme puolueemme työväenluokan puolueeksi seuraavasti: "Rauhan ja Sosialismin puolesta - Kommunistinen työväenpuolue on työväenluokan puolue. Se kutsuu riveihinsä koko Suomen työtätekevää kansaa: työläisiä, toimihenkilöitä, viljelijäväestöä, henkisen työn tekijöitä, itsenäisiä yrittäjiä, eläkeläisiä, opiskelijoita ja nuorisoa. Me katsomme, että tämän väestön asema ja edut perustuvat omaan työhön ja siitä saatavaan toimeentuloon". Tämän jälkeen ohjelmassa luonnehditaan KTP:n linjaa ja tavoitteita eri puolilta. Nykyisen yhteiskunnan luonteesta todetaan, että "elämme tänäänkin luokkajakoon perustuvassa yhteiskunnassa, missä perusluokat ovat työväenluokka ja kapitalistiluokka. Yhteiskunnan pieni vähemmistö kuuluu kapitalistiluokkaan, joka omistaa kaikki tuotantovälineet. Suuri enemmistö taas kuuluu tuotantovälineitä omistamattomaan työväenluokkaan ja tuottaa työllään kaiken yhteiskunnan toimeentuloon ja kehittämiseen tarvittavan uuden arvon". Yhteiskunnan perusongelmien sanotaan johtuvan työtätekevien ihmisten työllään yhteiskuntaan tuottaman uuden arvon tuotantovälineiden kapitalistiseen yksityisomistukseen perustuvasta riistosta ja väärästä jakotavasta. Tavoitteeksemme määrittelemme, että Kommunistinen Työväenpuolue toimii kaikissa oloissa työväenluokan ja sen liittolaisten lähtökohdista organisoimalla toimintaa työtätekevän kansan aseman parantamiseksi, yhteiskunnallisen edistyksen kehittämiseksi ja kestävän liiton luomiseksi eri työtätekevien kerrosten välille. Ja lisäksi sanotaan, että "Kommunistinen Työväenpuolue eroaa laadullisesti kaikista muista puolueista siinä, että se perustaa toimintansa yhteiskunnallisten ilmiöiden tieteelliseen ymmärtämiseen, marxismi- leninismiin". Ohjelman viimeisessä luvussa "Sosialistinen yhteiskunta vakiinnuttaa yhteiskunnallisen edistyksen" julistamme tavoitteeksemme sosialismin, määrittelemme tien sosialismin rakentamiseksi ja luonnehdimme kommunistisen yhteiskuntajärjestelmän periaatteita.

Socialismin rakennustyön kokemus tärkeä

Puolueohjelmassa löytyy myös hyvin tärkeä kohta, jossa sanotaan, että toimintamme nojaa edelleenkin tähänastisen sosialismin rakennustyön kokemukseen. KTP:n ohjelmassa myös eritellään sosialismin kokemusta ja tehdään johtopäätös miten "socialismin rakennustyö maailmassa osoitti socialismin kykenevän ratkaisemaan ihmiskunnan keskeiset ongelmat".

1)

Tämän jälkeen asiakirjassa arvioidaan syitä sosialistisen maailmanjärjestelmän takaperoiseen kehitykseen. Johtopäätöksenä todetaan, että sosialismin taka- askeleiden johtuneen siitä, että kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen luokkataistelustrategia ei kyennyt, eikä jaksanut viedä luokkataistelun kehitystä teollisesti kehittyneissä länsimaissa keynesiläistä talouspolitiikkaa pidemmälle. Tämä olisi merkinnyt kapitalismin asemien murentamista myös teollisesti kehittyneissä kapitalistimaissa. Taloudellinen, sotilaallinen ja poliittinen voima ei ollut riittävä tämän rajan ylittämiseen. Ajaututtiin ns. pysähtyneisyyden aikaan, joka johti sosialistisissa maissa ja eri kommunistisissa puolueissa virheisiin, jotka muodollisesti näyttäytyivät vaikeuksien syinä.

Tämä kaikki on tärkeää sen vuoksi, että jokainen yhteiskunnallinen ilmiö, asia on tutkittava tieteellistä, luokkataisteluun perustuvaa taustaa vasten. Toisin sanoen marxilais- leniniläistä taustaa vasten, koska marxismi- leninismi kiinnittää huomion ennenkaikkea yhteiskunnallisen luokkataistelun kehityksen lainomaisuuksiin. KTP: n näkemyksen mukaan tämä tilanne, jota tänään elämme on väliaikainen ilmiö. KTP katsoo, että ihmiskunta elää edelleenkin kapitalismista sosialismiin siirtymisen aikakautta, jossa työväenluokka järjestäytyy uudelleen kapitalisminvastaiseen luokkataisteluun. KTP ei ole yksin tällaisten ajatusten kanssa, vaan monet marxilais- leniniläiset puolueet maailmassa ajattelevat samalla tavalla.

Trotskilaisen ajattelun luonnehdintaa

Ideologian ja luokkataistelun kysymyksistä eivät kuitenkaan kaikki marxilaisista lähtökohdista toimivat piirit ajattele samoin, kuin miten me marxilais- leniniläiset puolueet ajattelemme. Otetaan lyhyesti joitain sattumanvaraisia esimerkkejä omasta lähipiiristämme.

(A) Murros- lehti 12/1998 totesi: ”Jos vallankumouksellinen puolue määritellään Marxin, Engelsin, Leninin, Trotskin ja Luxemburgin marxismin kautta, niin sen kummemmin KTP kuin SKP eivät ole vallankumouksellisia puolueita”.

(B) Iranin Kommunistisen Työväenpuolueen julkaisemassa Mansoor Hekmatin kirjoituksessa todetaan: ”On välttämätöntä perustaa terävänäköisiä, radikaaleja ja työläiskommunistisia puolueita”. Edelleen kirjassa todetaan sosialististen maiden takaperoisesta kehityksestä seuraavaa: ”Silmiinpistävä tosiasia tässä poliittisessa ja ideologisessa myllerryksessä on valtiokapitalismin mallin taloudellinen romahtaminen ja markkinatalouden voitto siinä”:

(C) Marxilaisen Työväenliiton ”Marxismin puolustuksena”- asiakirjassa puolestaan todetaan: ”Lisäksi MTL ymmärtää , että jokainen valtio, jonka tuotantovoimat ovat siirtyneet yli kapitalismista, mutta jolla ei ole työväenvallan elimiä, on epämuodostunut työläistenvaltio- historiallinen harhautuma.

Pelkästään käsitteet: ”radikaali työläiskommunismi”, valtiokapitalismin malli, epämuodostunut työväenvaltio tai väite, jonka mukaan Trotski ja Lenin voidaan asettaa samaan kategoriaan, eivät KTP:n käsityksen mukaan kestä ajan koetta. Näillä väitteillä em. on näissä tapauksissa ns. trotskilainen tausta. Olemme monissa yhteyksissä puhuneet siitä miten ideologinen taistelu, luokkataistelun yhtenä osana, työväenluokan ja kapitalistiluokan välillä on voimistunut. Yhteiskunnallisen tilanteen määrätynlaista

1)

kärjistymistä ja vaikeutumista osoittaa myös se, että joudumme käymään ideologista väittelyä myös marxilaisista lähtökohdista toimivien piirien kanssa. Vaikka monet näistä ryhmistä ovat meidän liittolaisia, on tämän ideologisen debatin käyminen aivan välttämätöntä

On paikallaan kertoa jotain Trotskista

Leo Trotski syntyi 1879 Etelä- Ukrainassa. Liittyi vallankumoukselliseen liikkeeseen ja karkotettiin 1902 ulkomaille Lontooseen. Siellä hän tuli mukaan Venäjän marxilaisten vanhan Iskran piiriin. Venäjän sosialidemokraattisen puolueen toisessa edustajakokouksessa, jossa marxilaiset porukat yritettiin yhdistää yhteisen vallankumouksellisen ohjelman ympärille, oli Trotski erimielisyyksien keskipiste. Erimielisyys koski organisaatiokysymystä. Aiemmin yksimielinen Iskran toimitus hajosi tämän kysymyksen kohdalla. Trotski puolusti aluksi Leninin kantaa, mutta siirtyi kokouksen aikana toiselle puolelle, joka jäi vähemmistöön (Bolshevikit- menshevikit). Menshevikkien leirissä Trotski pysytteli Venäjän ensimmäiseen vallankumoukseen saakka ja vastusti Leninin kantaa lujan puolueorganisaation ja puoluekurin luomisesta. Sitten menshevikit valtasivat Iskran. Trotski erosi tästä ryhmästä myöhemmin poliittisten erimielisyyksien ja esiintyi sovittelijana bolshevikkien ja menshevikkien välillä. 1905 Venäjän ensimmäisen porvarillisen vallankumouksen aikana Trotski johti Pietarin työläisneuvostoa. Ajan ollessa vallankumouksellisen liikkeen etenemiselle otollinen, onnistui myös Trotski hyvin työssään. Tämä oli myöhemminkin leimallista Trotskille. Luokkataistelun kannalta vaikeana aikana hän vetäytyi sivuun tai toimi Bolshevikkeja vastaan. Vallankumouksellisen liikkeen edetessä hän lähestyi vallankumousta.

Trotskin käsityksistä

Venäjän ensimmäisen vallankumouksen jälkeen Pietarin neuvosto kukistui ja Trotski määrättiin elinkautiseen maanpakoon. Siellä hän kirjoitti kirjan ”Saavutuksia ja näköaloja”. Tässä kirjassa olivat idullaan jo muutamat Trotskille ominaiset näkemykset. Talonpojat olivat Trotskin mielestä suuri ryhmä, mutta heillä on rajoitetut intressit. Trotskin mielestä talonpojat ovat kykenemättömiä koordinoitua yhteistoimintaan ja siksi rajoitetut intressit eivät voi muodostua historiassa aktiiviksi tekijäksi. Trotski väheksyy talonpoikaistan roolia vallankumouksessa. Trotski kehittää teoriansa ”jatkuva vallankumouksesta” joka suuntautuu Leninin 1905 vallankumouksessa luomaa käsitystä vastaan, jonka mukaan vallankumous kehittyy porvarillis- demokraattisen vallankumouksen kautta- jossa työväenluokalla on hegemonia- työläisten ja talonpoikain valtaan prosessissa, joka etenee kohti sosialistista vallankumousta. Tässä Leninin ajatuksessa olivat jo idullaan demokraattisen yhteistyön periaatteet. Sitä vastoin Trotski julisti nopeaa siirtymistä sosialistiseen vallankumoukseen. Trotski kirjoitti myös, että sosialistisen yhteiskunnan ja talouden rakentaminen Venäjällä olisi mahdotonta, ellei vallankumous olisi jo voittanut lännessä. Trotski totesi: ”Ellei proletariaatti, joka on väliaikaisesti päässyt valtaan, siirrä vallankumousta omasta aloitteestaan Euroopan maaperälle, niin Euroopan feodaalis- porvarillinen taantumus pakottaa sen siihen”. Trotski kielsi vallankumouksen mahdollisuuden yhdessä maassa. Trotski ei myöskään voinut käsittää sitä, että porvaristo kykenee pitämään työläiset otteessaan niin, että ne voidaan ohjata sotaan toisen maan työläisiä vastaan. Trotski kuvitteli, että työväenluokka oivaltaa luokkaetunsa välittömästi ja automaattisesti.

1)

Trotskin toiminnasta Venäjän työväenliikkeessä

Vuonna 1910 yritettiin puolueessa saada aikaan yhtenäisyyttä. Sitä yrittivät bolshevikit ja ne menshevikit, jotka vastustivat puolueorganisaation likvidointia. Yhtenäistymissuunnitelma edellytti, että Menshevikit erottavat keskuudestaan likvidaattorit, jotka kannattivat maanalaisen puolueorganisaation hajottamista ja bolshevikit erottavat duumaboikotin kannattajat ozovistit, varat yhdistetään ja Pravdasta tulee yhteinen lehti. Menshevikit eivät kuitenkaan suostuneet erottamaan lopuksikaan likvidaattoreita, koska heitä oli liian paljon. Silloin Trotski esitti yhdessä menshevikkien kanssa, että puolueessa tulisi olla sijaa eriäville mielipiteille. Trotski väitti olevansa illegaalisen puolue toiminnan kannalla, mutta tuki niitä, jotka suojelivat likvidaattoreita. Trotski väitti olevansa puolueyhtenäisyyden kannalla, mutta suojeli niitä, jotka käyttivät oikeutta eriävään mielipiteeseen puolueen hajottamiseksi. Jo vuonna 1909 Lenin totesi, että Trotskin kanssa ei voi saada aikaan liittoa, koska hyvistä liittoutumisehdosta huolimatta Trotski vaati enemmistöä Pravdan toimituksessa. Näin kävi tässäkin tapauksessa ja Trotski tasapainoili menshevikkien ja bolshevikkien välillä.

Yhtenäisyyttä ei tullut ja puolue hajosi lopullisesti 1912. Silloin Trotski päästi valloilleen Leninin ja Bolshevikkien vastaisen kampanjan, joka johti siihen, että vuonna 1912 hän muodosti elokuu- ryhmän Wienissä, johon kuuluivat menshevikit, ozovistit, Bund, jumalan etsijät sekä trotskilaiset. Yhtä mieltä tässä liittoutumassa oltiin vain bolshevikkien vastaisuudesta.

Imperialistinen sota saattoi Trotskin selkkaukseen menshevikkien kanssa. Mutta Venäjän vallankumousliikkeessä Trotski oli edelleenkin keskustalainen, eikä suostunut esiintymään toisessa internationaalissa Kaytskya vastaan, joka kannatti osallistumista porvarienv puolella imperialistiseen sotaan. Lenin totesi Trotskista v. 1916, että hän haluaa yhtenäisyyttä kaytskylaisten kanssa internationaalissa, sekä yhtenäisyyttä niiden kanssa Venäjällä, jotka kannattavat sotaa. Gorkille Lenin totesi, että kun Bolshevikkien mahdollisuudet kasvavat niin Trotski lähenee Bolshevikkeja. 19. 2. 1917 Lenin kirjoitti Armandille miten "Buharin ja Pavlov olivat valloineet Novyi Mirin. Mutta sitten Trotski oli tehnyt saman tempun Novyi Mirin oikeistosiiven kanssa vasemmistozimmervaldilaisia vastaan. Trotski näyttelee vasemmistolaista mutta auttaa oikeistolaisia".

Sitten toukokuussa 1917 Trotski palasi Amerikasta Pietariin. Trotski ei heti liittynyt bolshevikkeihin. Huhtikuussa bolshevikit yrittivät lähentyä niiden kanssa, joilla oli internationalistisia näkökantoja. 10.5.1917 Lenin kävi Trotskin Mezraionzy- ryhmän luona ja tarjosi paikkaa Pravdan toimituksessa ja valmistelemaan puoluekokouksen valmisteluorganisaatiossa. Trotski vastasi: "Bolshevikit ovat epäbolsevisoituneet. En voi nimittää itseäni bolsevikiksi. En voi tunnustautua bolsevismiin". Vasta heinäkuussa bolshevikkien kasvun jälkeen, kun Kerenski oli nimitetty hallituksen johtoon, Trotski liittyi Mezraionzy- ryhmänsä (4000 kannattajaa) kanssa bolshevikkeihin. Heinäkuussa Trotski vangittiin bolshevikkina. Pääsi vapaaksi syyskuun alussa ja otettiin heti bolshevikkien keskuskomiteaan ja 23.9.1917 Pietarin neuvoston puheenjohtajaksi.

1)

Samaan aikaan alkoi bolshevikkien keskuskomiteassa kiista aseellisesta kapinasta. Keskuskomiteassa Zinovjev ja Kamenjev torjuivat aseellisen kapinan, koska eivät voineet kuvitella kapinaa ilman Länsi- Euroopan tukea. Trotski tuki kapinaa, mutta eri perusteilla kuin Lenin. Hänkään ei odottanut menestyksestä vallankumousta Venäjällä. Mutta hän oli sitä mieltä, että vallankumous voittaa pian Saksassa. Vallankumousta vietäisiin Saksaan, tai jos Saksassa liike on liian heikko, ”me ryhdymme hyökkäykseen”.

Brest- Litovskin rauha

Vallankumouksen jälkeen Leninin ja Trotskin välille puhkesi erimielisyys rauhanteosta Saksan kanssa Brest- Litovskissa. Bolshevikit aloittivat neuvottelut Joffe:n johdolla 9.12.1917. Trotski tuli mukaan 9.1.1918. Saksa kiristi neuvotteluehtoja. Tammikuun alkupuolella Neuvostovalta katkaisi neuvottelut. Bolševikeissa oli kaksi kantaa. Buharin ja "vasemmistokommunistit" edustivat kantaa, että häpeälliseen rauhaan suostuminen olisi petos vallankumousta kohtaan. Toisaalta Lenin totesi, että lännessä vallankumous vasta kypsyy. Siksi Venäjän vallankumousta tulee suojella. Imperialistista Saksaa vastaan Venäjällä ei ole asettaa sotavoimia. Neuvostovalta voisi palvella vallankumousta lännessä sillä, että se turvaisi oman vallankumouksensa. Venäjän vallankumouksen turvaaminen olisi myös kansainvälisesti maailman tärkein asia. Siksi Lenin kannatti Rauhaa.

Trotski tiesi miten asiat rintamalla ovat ja tiesi Leninin olevan oikeassa, mutta ei kuitenkaan voinut kannattaa Leninin kantaa. Siksi hän lanseerasi "ei sotaa eikä rauhaa", eli tulee lopettaa sota, demobilisoida armeija ja jättää rauhansopimus kirjoittamatta. Tämä kompromissiesitys tuki sodan kannattajia. Trotskin kannan toteutuminen olisi merkinnyt, että saksalaiset olisivat vain lisänneet painostustaan ja vallankumouksen joukkopohja olisi murentunut talonpoikain keskuudessa. Trotski tuki kuitenkin sodankannattajia, vallankumouksellisen fraasin sankareita. 10.2.1918 Trotski katkaisi uudelleenaloitetut neuvottelut selittämällä, että neuvostohallitus katkaisee sodan, mutta ei hyväksy ehtoja. Kävi kuten Lenin oli sanonut. Saksan uudet hyökkäykset alkoivat 18.2.1918. Välittömästi Lenin antoi ohjeen rauhan allekirjoittamisesta. Trotski aikaili. Keskuskomitean iltatunnossa Lenin sanoi, että nyt ei voi aikaila. Odottelu merkitsee vallankumouksen tuhoa. Vasta kun saatiin tietää saksalaisten vallanneen Dvinskin, saivat rauhan puolestapuhujat voiton puolueessa.

Leninin kuoleman jälkeen alkanut kirjallisuusdebatti johti siihen, että Trotskista tuli neuvostovastaisen opposition toiveiden ylläpitäjä. Tämä oli ymmärrettävää, koska silloin ei ollut mahdollista edetä enää antibolševistisin keinoin. Siksi piti löytää henkilö, joka hyökkää puoluetta vastaan "vallankumouksellisin" perusteluin. Trotski pyrkii kokoamaan oppositioonsa kaikki, jotka vastustivat keskuskomitean enemmistön politiikkaa, zinovjevilaisia tai sitten vanhan ”työläisopposition” jäännöksiä.

Nämä fraktiot muistuttivat Elokuun liittoutumaa vuodelta 1912; ristiriitaisten aineiden periaatteettomia liittoumia. Eivät hyökänneet todellisia virheitä vastaan vaan Neuvostoliiton kommunistisen puolueen kokonaisnäkemystä vastaan. Kun neuvostovalta oli eristettynä muuttuivat nämä ryhmäkunnat neuvostovastaisiksi. Trotskin- Zinovjevin viimeinen oppositioblokin viimeinen esiintyminen puolueen sisällä oli ”kahdeksankymmenen kolmen” ohjelma vuonna 1927.

1)

Puolueorganisaatiossa suoritettiin silloin äänestys, jossa Trotskin kannattajat saivat 4000 ääntä keskuskomitean 724000 ääntä vastaan. Tämän jälkeen yrittivät he vielä puolueen 10:nentenä vuosipäivänä kehottaa kansaa kaduille esiintymään puolueen linjaa vastaan. Trotski erotettiin puolueesta ja karkotettiin Neuvostoliitosta 1929.

Trotskilaisuuden antikommunistinen luonne

Trotskismiin hallitsevaksi piirteeksi muodostui maanpakolaisuudesta 1929 lähtien Neuvostoliiton vastaisuus, joka eläi läpi hitleriläisen sodan, jonka ympärille ryhmittäytyivät kaikki Neuvostoliiton vastustajat. Maanpakolaisuuden aikana Trotski hehittäi utooppista teoriaa työläisvaltiosta. Trotskilainen 4. Internationaali näki päivänvalon 3.9.1938. Sen päähyökkäys suunnattiin, ei porvareita, vaan kommunisteja ja niitä työväenpuolueita vastaan, jotka hyväksyivät kansanrintaman fasismia vastaan. Trotskilaiset eivät taistelleet oikeistolaisimpia työväenjohtajia yms. vastaan vaan kommunisteja vastaan ja niitä vastaan, jotka työskentelivät kommunistien kanssa yhteistyössä. Trotski vaatii uutta vallankumousta Neuvostoliitossa. Kaikkien trotskilaisten erikoispiirteeksi muodostui suuntautuminen sosialistisia maita vastaan. Trotskilaiset ovat jakaantuneet neljännen internationaalin perustamisen jälkeen moniin ryhmiin, joille muodostuivat erilaiset toimintatavat. Eräät heistä ovat esiintyneet antikommunismien asiantuntijoina ja tämän asemansa vuoksi ovat vältäneet sosialidemokraattien arvostelua. Toiset ryhmät ovat tunkeutuneet ylioppilas- ja opiskelijaliikkeeseen ja täältä käsin he ovat voineet arvostella sosialidemokraatteja ja Ay- liikkeen oikeistovoimia. Osa trotskilaissuuntauksista ovat pyrkineet tunkeutumaan kommunistien järjestöihin ja saamaan siellä aikaan ryhmäkuntatyötä.

Mitä sitten on trotskilaisuus?

Venäjällä Trotskin ajattelun keskeiset piirteet muodostuivat seuraavista elementeistä: Kiellettiin vallankumouksen mahdollisuus Venäjällä ilman Länsi- Euroopan apua. Kiellettiin vallankumouksen mahdollisuus yhdessä maassa. Nähtiin välttämättömäksi vallankumouksen maastavienti. Juuri tähän perustuen Trotski hyväksyi aseellisen kapinan lokakuun vallankumouksessa vain siksi, että sen avulla hän ajatteli sysäävänsä vallankumousta liikkeelle lännessä. Haluttiin jatkaa vallankumouksellista aseellista taistelua koko Euroopan mitassa, eikä haluttu tehdä arviota siitä, että mahdollisuus Euroopassa sosialistiseen vallankumoukseen on toistaiseksi ohi. Tällaiset ajatukset Trotskilla saivat pontta siitä käsityksestä, että työläiset oivaltavat omat luokkaetunsa välittömästi ja ovat myös valmiit taistelemaan heti niiden puolesta.

Nyt herää kysymys, miksi Trotski sai jonkun verran kannatusta Venäjällä ja miksi länsimaissa syntyi aatesuuntaus t. ”ismi” jota alettiin kutsua trotskilaisuudeksi? Tämä perustuu siihen, että syntymävaiheessaan vallankumouksellisella liikkeellä t. vallankumouksellisilla ihmisillä ei välttämättä ole oikeaa käytännön ja teorian tietoa yhteiskunnasta. Alussa herätään näkemään ongelmat, köyhyys, riisto, rahan mahti, kapitalistien epäinhimillisuus. Syntyy yksinkertaisia näkemyksiä näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Voidaan esim: ajatella rahan poistamista, tasanjakoa, työläisten hallintoa ilman henkilöjohtajuutta yms. Tällaisia ajatuksia me kutsumme ns. pikkuporvarillisiksi ajatuksiksi. Kapitalistisessa luokkayhteiskunnassa syntyy säännöllisesti tällaisia ns. pikkuporvarillisia näkemyksiä. Vallankumouksen

1)

alkuvaiheen jälkeen yhteiskunnallisessa kehityksessä tulee vaihe, jossa yhteiskunnallinen tilanne muuttuu. Joudutaan vastakkain uusien ongelmien kanssa, kun porvaristo käy vastavallankumoukseen yms. Näin tapahtui lokakuun vallankumouksen jälkeen. Monet kommunistit olivat olettaneet vallankumouksen jatkavan imperialistisen sodan jälkeen jatkuvan Euroopan muissa valtioissa. Siksi vaadittiin vallankumouksen jatkamista ja kieltäydyttiin hyväksymästä Brest- Litovskin rauhaa. Bolshevikkien aikaisempiin näkemyksiin nähden tilanne muuttuikin aivan ratkaisevasti. Lenin sanoi, että vallankumous lännessä on vasta kypsymässä. Kaikesta huolimatta monet kommunistit eivät kyenneet näkemään tätä taktiikan muutosta muutoin kuin petturuutena. Heidän näkemyksensä kietoutuivat Trotskin ympärille. Toisaalta monet olivat odottaneet vallankumoukselta muuta, kuin mikä oli todellinen lopputulos. Oli odotettu porvariensa omaisuuden tasanjakoa. Oli utooppisia näkemyksiä uudesta työväen vallasta ilman rahaa, ilman valtiollisia instituutioita yms. Tällaiset ihmiset pettyivät reaalisen todellisuuden edessä. Ja myös heidän näkemyksensä kietoutui tavalla tai toisella Trotskin näkemyksiin.

Trotskilaisuus on sitä, että vallankumouksellisuus ei riitä uudessa ja muuttuneessa tilanteessa muuttamaan omaksuttua taktiikkaa. Tässä mielessä Lenin edusti proletaarista näköalaa, kun hän näki vallankumouksellisen tilanteen Euroopassa menneen ohi ja esitti ns. ”kiertotien taktiikkaa”, jonka mukaan Venäjältä tuli luoda sosialismin sillanpääasema kapitalisminvastaisessa taistelussa.

Miksi trotskilaisuus voittaa alaa Länsimaissa?

Silloin kun oli olemassa sosialistinen maailmanjärjestelmä, kävivät Trotskilaiset voimakasta kampanjaa sosialismia vastaan. Samaa kampanjaa kävi myöskin yhteiskunnan taantumsporvaristo. Porvarillisessa yhteiskunnassa löytyi aina ihmisiä, jotka havaitsivat porvarillisen yhteiskunnan kansanvastaisen piirteen, monopolikapitalistisen järjestyksen. Mutta usein nämä ihmiset eivät kyenneet ymmärtämään antikommunistisessa ilmapiirissä etujensa yhteyttä sosialismin kanssa. Trotskilainen ajatusmaailma löysi aina kaikupohjaa usein ns. pikkuporvarillisista ei-proletaarisista kerrostumista. Tänäpä tämä toimii aivan samalla tavalla. Mutta vain sillä erolla, että marxilais- leniniläisen teorian istuttaminen ihmisiin on nyt poikkeuksellisen vaikeaa, koska porvaristo hyökkää kommunismia vastaan käyttäen hyväkseen tapahtunutta sosialismin takaperoista kehitystä. Yritetään osoittaa, että eihän tämä sosialismi toiminut. Tämä luo trotskilaiselle ajatusmaailmalle kaikupohjaa tänään. Kaikissa kapitalistisissa valtioissa syntyy tänäänkin, varsinkin nuorison keskuudessa yksinkertaisia ratkaisumalleja olemassaoleville ongelmille. Kun yhteiskunnassa ei pääse syntymään vallankumouksellista tilannetta, jäävät nämä ajatukset yleensä puolitiehen kehittymättä marxilais- leniniläiseksi ideologiaksi. Tämän vuoksi kommunistien tehtävänä ideologisessa työssään tulee olla sen yhteiskunnallisen todellisuuden selvittäminen, mikä kohtaa vallankumouksellista liikettä vallankumouksellisen tilanteen kehittymisen edetessä. On kyettävä näkemään, että se reaalinen sosialismi, joka toteutui lokakuun vallankumouksen jälkeen, kykeni ratkaisemaan nämä ongelmat, jotka ainakin jossain muodossa ovat uudelleen meitä vastassa silloin, kun tulevaisuudessa siirrymme vallankumoukselliseen tilanteeseen.

1)

Trotskilaisen ajatusmaailman kritiikki Suomalaisen kokemuksen valossa

Trotskilaisuus on tänään, vastustuksen ollessa heikkoa rantautunut myös Suomeen. Niiden esimerkkien nojalla, joita meillä on tarjolla Suomalaisissa julkaisuissa, voimme hyvin tarkastella Trotskilaisuuden olemusta ja sen suhdetta marxismi- leninismiin.

Sosialistiliitto

Sosialistiliitto kirjoittaa nettisivuillaan ohjelmallisessa asiakirjassaan ”Tätä mieltä olemme”: ”Neuvostoliiton esimerkki osoittaa, ettei sosialistinen vallankumous voi selviytyä eristyksissä yhdessä maassa. Tarvitaan siis jatkuva vallankumous, toisin sanoen koko maailman vallankumous. Sosialismi ei toimi ilman laajaa demokratiaa. Neuvostoliitto ja mm. Kiina, Pohjois- Korea ja Kuuba eivät ole olleet sosialistisia vaan valtiokapitalistisia kumouksellisten tilanteidensa jälkeen, eikä niissä ole toteutunut vapaa ja demokraattinen sosialismi, joka on päämäärämme”. Toisessa paikassa aiemmin lainaamassamme Murros- lehden numerossa 12/98 sosialistiliiton puheenjohtaja Juhani lohikoski toteaa: ”Todellista vallankumouksellista puoluetta ei Suomessa löydy. Onhan meillä toki kaksi kommunistista puoluetta mutta niiden historiaa leimaa stalinismi , eikä siitä välttämättä haluta, tai osatakaan päästä eroon”.

Näissä lainauksissa huomio voitaisiin kiinnittää seuraaviin seikkoihin:

Ei voida ajatella sosialismin historian alkavan vasta siitä sosialismista, jota Sosialistiliitto suunnittelee. Niillä sosialistisilla valtioilla, jotka olivat olemassa ja jotka ovat tänäänkin olemassa on miljoona kertaa kovempi kokemus luokkataistelusta, kuin mitä Sosialistiliiton kaltaisilla puolueilla. Kuuba, Korea, Vietnam, DDR, Neuvostoliitto eivät varmasti hetken mielijohteesta perustaneet sellaista yhteiskuntajärjestelmää, mitä heillä oli, ellei siihen pakottanut se luokkataistelutilanne, joka maailmassa muodostui. Tässä Sosialistiliitto hylkää myös vallankumouksen mahdollisuuden yhdessä maassa ja tukeutuu koko maailman vallankumoukseen. Mutta maailman mittakaavassa emme voi odottaa sitä tilannetta, jossa koko maailma samaan aikaan on valmis sosialistiseen vallankumoukseen. Tämä käsitys perustuu kapitalismin ja koko yhteiskuntakehityksen epätasaisuuden lakiin, jonka mukaan imperialismissa kehitys johtaa tilanteeseen, jossa edellytykset demokratian ja sosialismin esiinmurtautumiselle syntyvät eri alueilla eri aikaan. Ja sosialistisen valtion luominen edellyttää myös sosialismin puolustusta ja sellaisia valtiollisia rakenteita, jotka eivät vastaa Sosialistiliiton käsityksiä vapaasta ja laajasta demokratiasta. Ajatelkaamme, jos Trotskin ajatus vallankumouksen jatkamisesta olisi voittanut, olisi se merkinnyt vallankumouksen tappiota. Tai olisiko pitänyt odottaa niin kauan, että koko muu maailma olisi ollut valmis vallankumoukseen? Molemmissa tapauksissa se olisi palvellut vain porvariston etuja.

Sosialistiliitolta puuttuu luokkataisteluanalyysi, arvio siitä miten luokkataistelun kulku maailmanmitassa etenee. Se ei tänäänkään etene koko maailmassa kohti samanaikaista vallankumousta. Perusteluksi Sosialistiliiton väitteille ei riitä myöskään se, että Neuvostoliitto koki vastavallankumouksen. Kykenemme hyvin tänään ymmärtämään Neuvostoliiton hajoamisen syyt ja ne mahtuvat yhteiskunnan luokkataisteluteorian sisään. Lisäksi Neuvostoliiton hajoamisprosessissa hajosi Euroopan sosialismi, mutta ei sosialismi kokonaisuudessaan.

1)

Marxilainen Työväenliitto

Marxilainen Työväenliitto toteaa Kansainvälisen Työväenkomitean pyrkimysten julistuksessaan: ”Marxilainen Työväenliitto pitää kiinni proletariaatin kansainvälisen ja jatkuvan luonteen periaatteesta. ...MTL hylkää stalinistisen teorian sosialismista yhdessä maassa ja ”kansallisen kommunismin” politiikan. MTL hylkää myös ”kansallisen vapautuksen ohjelman, kun se on asetettu sosialistisen vallankumouksen edelle. Vanhentuneena hylkäämme myös keskustalaisten ja reformistien käyttämän taktiikan imperialisminvastaisesta yhteisrintamasta, jota nämä käyttävät torjuakseen jatkuvan vallankumouksen”. Eli tämä tarkoittaa sitä, että MTL ei hyväksy minkäänlaista liittolaispolitiikkaa, jota esim: Lenin piti välttämättömänä. Me marxilais- leniniläiset emme voisi ajatellakaan yhteiskunnallista edistystä ilman poliittisia liittoja. Poliittiset liitot kuuluivat Leninin jatkuvan vallankumouksen käsitteeseen, jolla me ymmärrämme demokraattisten voimain kasvamista vallankumouksen kannalle. MTL:n asiakirjoissa löytyvät lähes samat elementit, kuin Sosialistiliitonkin asiakirjoissa. MTL puhuu kuitenkin nykyisistä sosialistivaltioista epämuodostuneina diktatuureina, joissa tulee taistella kapitalismin palauttamista vastaan. Samaten he sanovat, että Neuvostoliiton tuho oli maailmanhistoriallinen tappio maailman työväenluokalle. Näiden asioidentä kautta MTL hyväksyy myös yhteistyön marxilais- leniniläisten voimain kanssa.

Mansoor Hekmat

Sitten on syytä lainata vielä kohta Iranin Työväen Kommunistisen puolueen Mansoor Hekmatin artikkelista ”Marxismi ja maailma tänään”. Hän toteaa: ”Käsitykseni mukaan kommunismi ajautui täysin pois raiteilta 1920- luvunloppupuolesta alkaen. Työläiskommunisteille tuli itse Neuvostoliitosta pääongelma kapitalismin rinnalla. Se, ettei sosialismi ihanteena ole vielä voittanut, perustuukin siihen, että se ainoa liike, joka sen olisi voinut toteuttaa, laskettiin hajalle ja tukahdutettiin kansallistamisprosessissa, kun työläisvallankumous Venäjällä vallattiin. Tämän tappion jälkeen työläissosialismi ei ole noussut”.

Lukiessa Mansoor Hekmatin arviota, joutuu arvioimaan onko hän muotoillessaan näitä käsityksiään yleensä ollut tietoinen Trotskin ajatuksista, vaikka ne samaistuvatkin tähän ajatusmaailmaan. Käsitteet työläiskommunismi, valtiokapitalismin malli osoittavat, että ei olla ollenkaan tietoisia siitä tilanteesta, mihin sosialistinen vallankumous joutuu puolustaessaan saavutuksiaan kansallista ja kansainvälistä porvaristoa vastaan. Näissä kirjoituksissa joutuu miettimään sitä, mitä he yleensä tarkoittavat valtiokapitalismilla. Tarkoittavatko he sitä, että sosialismia rakentaneissa maissakin jouduttiin rakentamaan valtio- ja virkamieskoneisto, joka on heidän utooppisia työläiskommunismi- käsityksiään vastaan.

Tämä ideologinen taistelu on käytävä

Kuten alussa sanoin, että meidän tulee käydä tätä nyt meneillään olevaa ideologista keskustelua, vaikka kyse ei olekaan välittömästä luokkavastustajasta. Tarkoitin sillä sitä, että nykyisellä uusliberalismin kaudella syntyy eri kansankerroksissa yhä enemmän voimia, jotka näkevät nykyisen politiikan epäoikeudenmukaisuuden ja kestättömyyden. Mutta Sosialismin takaiskut ovat aiheuttaneet sen, että meillä ei

1)

ole marxilais- leniniläisiä voimia, jotka vetäisivät voimallaan puoleensa näitä kerroksia. Kun ihminen on tutkinut hieman marxilaisuutta ja hän alkaa etsiä yhteiskunnallista ulospääsyä nykyisistä ongelmista, hän todennäköisesti päätyy tämän suuntaisiin käsityksiin, joita tässä nyt lainatut käsitykset edustavat. On muistettava, että yksikään trotskilaistyyppinen puolue maailmassa ei ole johtanut valtiollista valtaa. Siksi näillä puolueilla sosialismin historia yleensä päättyy lokakuun vallankumoukseen, reaalin sosialismi nähdään valtiokapitalistisena jolle työläiskommunismi on menettänyt valtansa.

Lokakuun vallankumous voitti juuri siksi, että se kykeni vapautumaan sosialismin kehittämistä koskevista rajoituksista. Tämän ymmärsi Lenin 1905 määritellessään porvarillisdemokraattisen- ja sosialistisen vallankumouksen keskinäissuhteet tai arvioidessaan välttämättömäksi allekirjoittaa Brest- Litovskin rauha tai tehdessään arvion siitä, että Venäjä tulee kehittää sosialismin sillanpääasemaksi sillä välin, kun vallankumous lännessä kypsyy. Me olemme leninistejä juuri siksi, että olemme eläneet yhdessä sosialismin rakentamisen kauden ja näemme sen virheet ja saavutukset. Tämän vuoksi nyt, kun uudet vallankumoukselliset voimat astuvat esiin on käytävä välttämätön ideologinen keskustelu ja välitettävä nämä kokemukset uusille sukupolville.